

УДК 351.753

НЕЗАКОННИЙ ОБІГ ЗБРОЇ І СТАН БОРотьБИ ЗІ ЗЛОЧИНАМИ, ВЧИНЕНИМИ З ЇЇ ВИКОРИСТАННЯМ

Федір КІРІЛЕНКО,

кандидат юридичних наук,
заступник начальника управління медіакомунікацій міністра
Департаменту організаційної-апаратної роботи
Міністерства внутрішніх справ України

Андрій ЗАГОРУЛЬКО,

заступник начальника управління стратегічного аналізу та прогнозування
Департаменту організаційної-апаратної роботи
Міністерства внутрішніх справ України

АНОТАЦІЯ

У статті досліджено стан злочинності в Україні, яка пов'язана з незаконним обігом вогнепальної зброї, вибухових речовин і пристроїв, висвітлено причини її стрімкого поширення. Дослідження побудоване на беззаперечних даних, які отримані за результатами повсякденної службової діяльності правоохоронних органів. Обґрунтовано думку, що саме незаконний обіг зброї чинить значний вплив на зростання кількості злочинів, що вчиняються з її застосуванням. Крім цього, проаналізовано державно-правові підходи до вирішення проблеми.

Ключові слова: незаконний обіг зброї, проблема, протидія, зброя, злочини.

ILLCIT ARMS TRAFFICKING AND THE STATE OF COMBATING CRIMES RELATING TO ITS USE

Fedir KIRILENKO,

Candidate of Legal Sciences,
Deputy Chief of the Division of Media Communications
of the Department of Organizational Support to Ministry Apparatus
of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine

Andrii ZAHORULKO,

Deputy Chief of the Division of Strategic Analysis and Forecasting
of the Department of Organizational Support to Ministry Apparatus
of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine

SUMMARY

The article investigates the state of crimes in Ukraine, which is connected with illicit arms trafficking, explosive substances and devices, and the reasons for its rapid spreading. The research is based on undeniable data, which were obtained from the results of daily official activities of law enforcement agencies. It is substantiated that the illicit arms trafficking has a significant impact on the increase in the number of crimes committed with its use. In addition, the state legal approaches to solving the problem are analyzed.

Key words: illicit arms trafficking, problem, counteraction, arms, crimes.

Постановка проблеми. Злочинність на сучасному етапі характеризується тенденціями до зростання таких її видів, як організована, групова, насильницька. Наявність озброєння є однією з умов формування та діяльності злочинних груп. Злочини, вчинені з використанням зброї, є підґрунтям для скоєння інших, більш тяжких злочинів, сприяють здійсненню злочинних намірів, які в більшості випадків призводять до особливо тяжких наслідків. Сучасний стан злочинності, за даними кримінологів, характеризується тенденціями до зростання.

Актуальність теми дослідження. Отже, є всі підстави стверджувати, що проблеми протидії злочинам, що вчиняються з використанням зброї, належна увага з боку державних інституцій до неї та постійний науковий пошук є надзвичайно актуальним питанням. Сьогодні значно зростає роль і місце наукових досліджень у формуванні кримінологічних засад запобігання окремим видам злочинів

і припинення окремих видів злочинів у межах розвитку сучасної кримінологічної політики України, в тому числі злочинів проти громадської безпеки, предметами яких є вогнепальна зброя.

Стан дослідження в галузі кримінального, адміністративного права, кримінології свідчить про зацікавленість учених цією проблематикою. Підґрунтям статті слугували праці вітчизняних і зарубіжних учених: О.М. Бандурки, В.І. Борисова, В.К. Грищука, В.О. Глушкова, В.В. Голіни, А.А. Герцензона, П.Ф. Гришанина, О.М. Джужі, В.М. Кудрявцева, Б.Г. Капустіна, Л.Н. Колодкіна, Н.Ф. Кузнецової, І.П. Лановенка, О.М. Литвака, В.О. Негодченка, О.М. Сарнавського, О.С. Фролова та ін. Ці автори зробили значний внесок у теорію і практику протидії злочинності у сфері незаконного обігу предметів озброєння.

Метою й завданням статті є дослідження сучасного стану протидії незаконному обігу та розповсюджен-

ню зброї, пошук шляхів подолання цієї проблеми, аналіз поняття і класифікація, кримінологічна характеристика – кількісні та якісні показники, фактори, що зумовлюють учинення таких злочинів, їм запобігання.

Вклад основного матеріалу. Правопорушення, вчинені з використанням вогнепальної зброї, бойових припасів і вибухових речовин, є суспільно небезпечними діяннями, що завдають непоправної шкоди життю і здоров'ю громадян, посилюють страх і відчуття незахищеності, нівелюють у суспільній свідомості зусилля держави, спрямовані на стабільний розвиток суспільства, забезпечення прав і свобод людини, створення гідних умов її життя. Проведене дослідження свідчить, що в Україні в незаконному обігу перебуває значна кількість зброї. Ця ситуація ускладнюється низкою факторів, зокрема значним обсягом зброї, що залишилася в країні після розпаду Радянського Союзу, як наслідок, розграбуванням державних запасів, конфліктом на сході України 2014 року, а також припливом зброї через неконтрольовані ділянки кордону.

Україні ускладнює оцінювання незаконних потоків відсутність центрального реєстру вогнепальної зброї. Головні ж проблеми пов'язані з недоліками правової системи, яка регулює володіння та користування стрілецькою зброєю, а також відсутністю центрального реєстру вогнепальної зброї. З огляду на це, в статті розглядаються додаткові показники, корисні для відстеження незаконних потоків, насамперед відомості про випадки насильства із застосуванням вогнепальної зброї. За даними Генеральної прокуратури України, рівень убивств у 2016 р. становив 13 на 100 000 осіб.

У теперішній складній для України час її розвитку та суверенітету одним із найбільш обговорюваних у суспільстві є питання індивідуального й колективного захисту громадян як від чужоземних агресорів, так і від місцевих бандитів. У засобах масової інформації, громадських виступах і навіть серед простих людей усе частіше порушується питання щодо внесення змін до чинного законодавства України та надання всім громадянам права на вільне володіння вогнепальною нарізною зброєю, у тому числі й автоматичною.

Оскільки збройні напади, убивства, терористичні акти та інші види агресії дійсно завдають непоправної шкоди життю і здоров'ю громадян, посилюють страх і відчуття незахищеності, така дискусія в суспільстві вкрай необхідна. Противники негайного надання громадянам дозволу на вільне володіння вогнепальною зброєю наполягають на тому, що спочатку мають бути усунуті зовнішні дестабілізуючі фактори: припинено збройну агресію Росії, відновлено суверенність кордонів, забезпечено внутрішню політичну та економічну стабільність, піднято на належний рівень соціальну відповідальність членів суспільства.

Дослідження побудоване на беззаперечних даних, які отримані за результатами повсякденної службової діяльності правоохоронних органів (проведення цільових профілактичних відпрацювань, оперативно-розшукових заходів із розкриття злочинів, що вчинені з використанням зброї, кількості зброї, яка легалізується під час заходів із добровільної здачі громадянами незареєстрованої зброї, тощо).

Можливо, це дійсно лише верхівка «айсберга», однак, на відміну від даних прихильників легалізації бойової вогнепальної зброї, на яких ґрунтуються їхні висновки про неспроможність правоохоронців протистояти поширенню незаконного обігу зброї, ці цифри реальні. В Україні щороку реєструється тисячі злочинів, пов'язаних із незаконним обігом вогнепальної зброї, а правоохоронці щодоби вилучають десятки одиниць зброї, вибухівки, тисячі одиниць боєприпасів і набойів. Так, у вересні 2017 р. за фактами вилучення зброї Національною поліцією відкрито 2083 кримінальні провадження, тоді як за весь 2016 р. – 6087.

Під час дослідження статистики кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним поводженням зі зброєю, стану їх розкриття та розслідування, судової практики із цих питань виокремлюються основні тенденції, характерні для цього виду кримінальних правопорушень.

Загальна кількість зареєстрованих кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним поводженням зі зброєю, бойовими припасами чи вибуховими речовинами (ст. 263 Кримінального кодексу (далі – КК) України), виготовленням, переробкою чи ремонтом вогнепальної зброї або незаконним виготовленням бойових припасів, вибухових речовин, вибухових пристроїв (ст. 263-1 КК України), кримінальне провадження в яких здійснюється органами внутрішніх справ (з 07.11.2015 – органами НПУ), у 2013–2015 рр. (без урахування закритих за п. п. 1, 2, 4, 6 ч. 1. ст. 284 Кримінального процесуального кодексу України) залишалася приблизно на однаковому рівні (6967, 6856 і 6981, відповідно). Водночас кількість зареєстрованих за цей період кримінальних правопорушень, які пов'язані саме з незаконним поводженням із вогнепальною зброєю (ч. 1 ст. 263 КК України), збільшилася (4341, 5012 та 5734, відповідно), як збільшується й кількість злочинів, скоєних із використанням вогнепальної зброї (761, 2523 та 1526, відповідно, за роками).

Так, із 4341 фактів незаконного поводження з вогнепальною зброєю, зареєстрованих у 2013 р., скоєно 761 злочинів, із них – 62 вбивства, 9 умисних тяжких тілесних ушкоджень і 100 розбійних нападів. Вибухівка використовувалася в шістдесяти п'яти випадках. При загальному зростанні незаконного поводження з вогнепальною зброєю у 2014 р. в три рази більше (2523) вчинено кримінальних правопорушень із її використанням, у т. ч. в п'ять разів більше вбивств (320), майже втричі збільшилася кількість умисних тяжких тілесних ушкоджень (25), у чотири рази (411) – розбійних нападів.

Кількість кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним поводженням із вогнепальною зброєю, у 2015 р. збільшується ще на 14,4% (5734), при цьому з використанням вогнепальної зброї вчинено 1526 кримінальних правопорушень, із них – 194 вбивства, спричинено 14 умисних тяжких тілесних ушкоджень і скоєно 297 розбійних нападів, вибухівку використано 106 разів.

У 2016 р. спостерігається на 13% менше кримінальних правопорушень, ніж за такий самий період 2015 року (6087), у т. ч. на 12% (5038) менше тих, що пов'язані з поводженням із вогнепальною зброєю. При цьому в понад чотири рази зменшилася кількість злочинів, скоєних із використанням вогнепальної зброї (579 проти 2523), зокрема удвічі менше скоєно вбивств (95), умисних тяжких тілесних ушкоджень (7), розбійних нападів (71) і злочинів із використанням вибухівки (48).

Практика свідчить, що основними причинами збільшення кількості злочинів із застосуванням вогнепальної зброї є конфлікти між кримінальними структурами за розподіл сфер впливу, збільшення кількості зброї із зони бойових дій та осіб, які психологічно готові до її застосування. Цьому також сприяє відсутність невідворотності покарання та пом'якшення запобіжних заходів, пов'язаних із позбавленням або обмеженням волі, що застосовуються судами до порушників. Якщо у 2014 р. такий запобіжний захід, як тримання під вартою, застосовувався до 762 осіб, то у 2016 р. цей захід застосовано лише до 471 особи. Також на третину менше застосовується такий запобіжний захід, як домашній арешт (183 у 2016 р. проти 289 у 2014 р.).

Варто звернути увагу й на недосконалість чинного законодавства під час розгляду справ щодо незаконних дій у процесі використання зброї. Яскравим прикладом цього є судова справа в місті Мукачеве у 2015 р., коли постраж-

дали чотирнадцять осіб, у т. ч. шість співробітників міліції, трое цивільних і п'ять представників ГО «Правий сектор». Мукачівський міськрайонний суд Закарпатської області виправдав чотирьох активістів «Правого сектора», яким інкримінували статті КК України, у т. ч. звинувачення в бандитизмі й тероризмі, а решті призначив мінімальне покарання. Як наслідок подібного ставлення, у 2017 р. збільшується кількість необлікованої зброї, боєприпасів і вибухівки в нелегальному обігу та злочинів, скоєних із їх використанням, які відбуваються практично щодня. При цьому, використовуючи вогнепальну зброю, зловмисники наражають на небезпеку життя сторонніх людей. Так, 24 липня 2017 р. в м. Дніпро на проспекті Гагаріна від вогнепальних поранень загинули два ветерани АТО, а в ніч на 17 серпня на проспекті Миру невідомі відкрили вогонь по перехожих, поранивши при цьому трьох перехожих.

Разом із цим у разі збільшується кількість нещасних випадків при необережному поводженні з вибухонебезпечними предметами в мирних регіонах країни. Так, у березні 2017 р. в м. Вугледар Донецької області під час вибуху знайденої гранати загинув 12-річний хлопчик. У липні цього самого року подібний випадок трапився з підлітком у місті Одеса.

Упродовж восьми місяців 2017 р., порівняно з таким самим періодом минулого року, вдвічі більше вилучено вогнепальної зброї (1551 проти 793), із них – 117 гвинтівок і карабінів, 83 автомати, 14 кулеметів і пістолетів-кулеметів, 529 пістолетів і револьверів, 508 одиниць іншої зброї, 190 одиниць саморобної зброї, 110 обрізів. Тільки в столиці під час проведення оперативних заходів із незаконного обігу вилучено 219 пістолетів, 40 револьверів, 19 автоматів, гранатомет, понад 140 гранат, 7 кілограмів пороху, 12 кілограмів тротилу, 6 саморобних вибухових пристроїв, понад 500 тротилових шашок тощо.

Нерозкритими залишаються 144 злочини проти 250 у 2016 р., у тому числі 24 умисні вбивства, 44 розбійні напади та 24 хуліганства. У розшуку перебуває 191 873 одиниці зброї (з них 51 834 викраденої та 140 039 утраченої). Недостатніми є заходи з документування осіб, причетних до переробки, виготовлення, збуту й контрабанди вогнепальної зброї.

Окремо варто зупинитися на розгляді стану боротьби з незаконним обігом холодної зброї, оскільки кількість тяжких та особливо тяжких злочинів, учинених із її використанням, дорівнює (іноді її перевищує) кількість аналогічних злочинів, скоєних із використанням вогнепальної зброї, боєприпасів і вибухівки. Так, у 2013 р. зареєстровано 2626 кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним поводженням із холодною зброєю (ч. 2 ст. 263 КК України), із використанням зброї скоєно 1242 злочини, у т. ч. 143 убивства, 155 розбійних нападів, спричинено 144 умисні тяжкі тілесні ушкодження.

У 2014 р. питома вага таких кримінальних правопорушень зменшилася у півтора разу (до 1844). Також на 20% зменшилася кількість злочинів, учинених із використанням холодної зброї (1034), однак кількість насильницьких злочинів залишилася на тому самому рівні: за цей період скоєно 146 убивств, 121 розбійний напад, заподіяно 119 умисних тяжких тілесних ушкоджень.

Незважаючи на те що кількість кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним поводженням із холодною зброєю, у 2015 р. продовжує зменшуватися (на 21% зменшилася кількість злочинів із застосуванням холодної зброї), їх структура не зазнала суттєвих змін: скоєно 141 вбивство, 145 розбійних нападів, спричинено 117 умисних тяжких тілесних ушкоджень.

Лише у 2016 р. зменшення на 18% кількості кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним поводженням із холодною зброєю, супроводжувалося зменшенням у

2,5 рази кількості особливо тяжких насильницьких злочинів із її використанням (328), у т. ч. втричі менше вчинено вбивств (47), у чотири з половиною рази – умисних тяжких тілесних ушкоджень (26) і вдвічі – розбійних нападів (71). У 2017 р. зареєстровано 880 кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним поводженням із холодною зброєю. З її використанням скоєно 271 злочин, у т. ч. 41 убивство, 20 умисних тяжких тілесних ушкоджень і 28 розбійних нападів.

Щодо стану розкриття й розслідування злочинів, пов'язаних із незаконним поводженням із зброєю, варто зазначити, що більшість кримінальних проваджень порушуються за наслідками її вилучення в конкретних осіб, що об'єктивно має сприяти подальшому ефективному розслідуванню. Однак унаслідок низки причин як об'єктивного, так і суб'єктивного характеру спостерігається тенденція до погіршення стану розслідування цих злочинів.

Коли у 2013 р. з 6967 зареєстрованих кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним поводженням із зброєю, повідомлено про підозру у 6875 випадках (88,8%), у 2015 р. з 6981 зареєстрованих кримінальних правопорушень повідомлено про підозру в 5015 випадках (71,8%), то у 2016 році ця тенденція ще поглибилася: із зареєстрованих 6087 кримінальних правопорушень оголошено про підозру лише в 3717 випадках (61%). Усього у 2013 р. з обвинувальним актом до суду направлено 6382 провадження, залишок незакінчених проваджень на кінець року (з урахуванням попередніх років) становив 1017 (13,1%), тоді як у 2016 р. до суду направлено менше ніж половина від кількості зареєстрованих – лише 2979 проваджень. Залишок незакінчених проваджень зріс аж до 2665 (31,6% від кількості зареєстрованих).

На нашу думку, проблема насамперед полягає в нестачі кваліфікованих оперативних працівників, агентури, переважанням слідчих, основна увага та зусилля яких передусім спрямовані на розслідування очевидних злочинів, що мають судову перспективу, або невідкладних резонансних злочинів за рахунок тих, які є складними та потребують проведення численних слідчих дій.

Ситуація з розкриттям злочинів, пов'язаних із незаконним поводженням із зброєю, дещо покращилася у 2017 р. Так, за підсумками роботи 8 місяців кількість кримінальних проваджень за ч. 1 ст. 263 КК України, коли особам повідомлено про підозру, збільшилася до 52% (з 1858 до 2824). Така тенденція спостерігається в усіх регіонах країни, окрім Вінницької (-10,0%) і Донецької (-24,2%) областей. Також збільшилася кількість прийнятих рішень про направлення до суду з обвинувальним актом на 34,8% (з 1324 до 1785). Водночас у Вінницькій, Донецькій, Чернігівській, Чернівецькій областях і місті Києві спостерігається погіршення результатів розкриття (-4,9%, -13,2%, -11,3%, -36,4%, -5,3%, відповідно).

Варто зазначити, що протягом останніх років структура кримінальних правопорушень, які пов'язані з незаконним поводженням із зброєю, бойовими припасами та вибухівкою, суттєво змінилася. Якщо у 2013 р. з 6849 зареєстрованих правопорушень 30% (2034) скоїли раніше судимі особи, то у 2014 р. з 6914 правопорушень раніше судимі скоїли вже 27,5% (1907), у 2015 р. із 6899 – 20,7% (1433), а у 2016 р. з 5976 – уже 15,4% (923). Це свідчить про зміну якісного складу правопорушників: більшість із них не мають кримінального минулого. Учиняючи правопорушення з корисливих мотивів, у своїх діях вони не вбачають складу злочину.

Розглядаючи роль поліції в запобіганні незаконному обігу зброї, варто розуміти, що ці функції суворо регламентовані законодавством і не завжди належать до її підслідності. Окрім розслідування окремих видів злочинів, на поліцію покладене завдання із забезпечення контролю за

дотриманням фізичними та юридичними особами спеціальних правил і порядку зберігання й використання лише зброї, боєприпасів і вибухових речовин, на які поширюється дозвільна система правоохоронних органів.

Поліція має право приймати, зберігати та знищувати вилучену, добровільно здану чи знайдену вогнепальну, газову, холодну й іншу зброю, боєприпаси, набої, вибухові речовини та пристрої, наповнювати й підтримувати в актуальному стані відповідні бази (банки) даних.

Оглядати ж приміщення, де знаходиться зброя, боєприпаси чи вибухові речовини, або вилучати зброю, опечатувати чи закрити об'єкти, де вона зберігається чи використовується, поліція може лише за участю юридичних і фізичних осіб або їхніх уповноважених представників і лише на період усунення виявлених порушень.

Якщо йдеться про стрілецьку (військову) зброю, незаконний обіг якої сьогодні викликає занепокоєння: кулемети, автомати, снайперські гвинтівки, карабіни, пістолети тощо, а тим більше гранатомети, гранати, міни та вибухівку – облік її суворо регламентований. Кожна одиниця має відповідний номер. Шлях зброї можна відстежити від її виробництва до конкретного військовослужбовця, що відповідає за її зберігання. Отже, коли зникає військова зброя, а згодом з'являється в нелегальному обігу, це є конкретним військовим злочином. Тому забезпечення правопорядку у сфері обігу військової стрілецької зброї та вибухових пристроїв безпосередньо стосується компетентності й професіоналізму відповідальних посадових осіб, передусім командирів військових частин, підрозділів і працівників військової контррозвідки, військових прокуратур, Служби безпеки України.

Наприклад, 18 жовтня 2017 р. в с. Андронівка Межівського району Дніпропетровської області поліцейськими зупинено на блокпосту вантажівку КамАЗ під управлінням військовослужбовця в/ч А-2167 Ткачука. Під час огляду цього транспортного засобу виявлено та вилучено не обліковану належним чином військову зброю (559 гранат РГД-5, 187 гранат Ф-1, два реактивні протитанкові гранатомети РПГ-22).

Висновки. Отже, аналіз стану оперативної ситуації в Україні свідчить, що негативні тенденції у сфері обігу вогнепальної зброї, учинення резонансних злочинів із її застосуванням значним чином спричинені недосконалістю нормативного врегулювання порядку володіння, зберігання та користування зброєю, відсутністю правового режиму контролю в цій сфері. Незважаючи на те що вже за часів незалежності України Верховною Радою України розглянуто низку законопроектів, спрямованих на врегулювання правовідносин щодо обігу зброї та боєприпасів до неї, на законодавчому рівні це питання до цього часу не врегульоване. Аналіз законодавства з врегулювання обігу зброї в інших державах свідчить про різні підходи до вирішення цієї проблеми, однак усі закони об'єднує одна мета – забезпечення системного механізму контролю за обігом усієї зброї, що знаходиться в державі, та недопущення ескалації збройного насильства в суспільстві.

Міжнародне співтовариство визнає загрозу незаконного обігу зброї не тільки як внутрішню проблему держав, а і як суттєвий чинник впливу на транснаціональну організовану злочинність і загрозу стабільності в сусідніх країнах. Як свідчать події, можливості поліції та військових відомств у такій ситуації різко скорочуються. Зважаючи на це, постає нагальне питання загальнодержавного значення – розроблення ефективних заходів із запобігання нелегальному обігу зброї.

Сьогодні в Україні немає центрального реєстру вогнепальної зброї, а також комплексної й сучасної системи ліцензування. Урегулювання законодавства щодо вогнепаль-

ної зброї дало б змогу надолужити зазначені вище упущення. За таких обставин складно розмежувати законний і незаконний обіг вогнепальної зброї в країні, що, у свою чергу, заважає реалізовувати заходи з контролю за незаконними її потоками.

Оцінити кількість одиниць незаконної стрілецької зброї в Україні не просто, зброя масово використовується в зоні конфлікту на сході та неконтрольовано звідти вивозиться. Для вирішення проблеми незаконного розповсюдження стрілецької зброї в Україні необхідно провести такі заходи: ухвалити довгоочікувані законодавчі ініціативи, провести поточні реформи в Міністерстві внутрішніх справ, поліпшити співпрацю між відповідними відомствами (МВС, СБУ, Прикордонною службою, Міністерством оборони, митницею) і розширити співробітництво із сусідніми країнами. Без таких заходів інтенсивність і структура незаконних потоків зброї в Україні, як і раніше, важко піддаватимуться контролю й скороченню, що завдаватиме шкоди як національній безпеці, так і безпеці українських громадян.

Додаток 1

Як не стати жертвою розбійного нападу, грабежу чи іншого насильницького злочину

Підключити до охоронної сигналізації приватний будинок, дачу, під'їзд будинку чи квартиру. Кнопку тривожної сигналізації встановити в найбільш зручному місці для її негайного використання.

Не відкривати двері незнайомим людям, навіть якщо вони одягнуті в уніформу.

Для запобігання раптовому відкриттю обладнати вхідні двері надійними замками, ланцюжком.

Двері та вікна приватних будинків, квартир на перших поверхах, які не обладнані ґратами, у нічний час закривати на ключ.

Відпрацювати алгоритм використання офіційно зареєстрованої мисливської, спортивної, травматичної чи нагородної вогнепальної зброї, інших засобів самозахисту в разі виникнення небезпеки.

Не оприлюднювати інформацію про свій матеріальний статок.

Значні суми грошей краще зберігати на банківському рахунку.

Познайомитися з дільничним офіцером поліції, двірником, посадовими особами ОСББ, ЖЕКУ тощо.

Підтримувати дружні стосунки із сусідами, аби мати можливість звернутися про допомогу.

Завести собаку.

Додаток 2

Як не стати жертвою розбійного нападу, грабежу чи насилля, перебуваючи у громадських місцях

Роз'яснювати дітям правила безпечної поведінки на вулиці та у громадських місцях.

Намагатися не перебувати в пізній час на вулиці, малолюдних і неосвітлених місцях, унікати агресивно налаштованих чи п'яних людей.

У нічний час ретельно продумувати маршрут, уникаючи шляхів, що пролягають через будівельні майданчики, промислові зони, підземні переходи, мости, парки тощо.

У вечірній і нічний час зустрічати близьких на зупинці міського транспорту.

Бути уважними, заходячи в під'їзд, не заходити до ліфту з незнайомцями. У разі нападу в ліфті натискати кнопку «Виклик диспетчера».

Не носити в сумці значної суми грошей і прилюдно не показувати їх.

Бути уважними та пильними, знімаючи гроші з банківського рахунку чи банкомату.

Не сідати в порожній вагон приміського транспорту, не демонструвати наявність коштовних речей.

Придбати автономний сигнальний пристрій, який при відповідному торканні утворює гучний звук і може привернути увагу людей.

Носити із собою дозволені законом засоби самозахисту (газову чи травматичну зброю, електрошокер тощо).

У разі нападу спробувати втекти від нападника. Якщо немає такої змоги, спокійно й неагресивно з ним поговорити.

У разі нападу голосно кричати, наприклад, «пожежа», або розбити скло в автомобілі, що стоїть поруч, тощо.

У разі нападі злочинців, озброєних вогнепальною чи холодною зброєю, краще виконати їхні вимоги.

Пройти навчання на курсах самозахисту.

Список використаної літератури:

1. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/580-19>.

2. Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування (2013–2016 рр.): статистична інформація Генеральної прокуратури України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.gp.gov.ua/ua/stat.html>.

3. Звітність: судова статистика (2010–2016 рр.) // Судова влада України : офіційний веб-портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://court.gov.ua/sudova_statystyka/.

4. Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань, затверджене Наказом Генеральної прокуратури України від 17.08.2012 № 69.

5. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення за січень – червень 2016 року, затверджений Наказом Генеральної прокуратури України від 23.10.2012 № 100.

6. Єдиний звіт про осіб, які вчинили кримінальні правопорушення, затверджений Наказом Генеральної прокуратури України від 23.10.2012 № 101.

8. Статистичні дані Держслужби статистики України від 23.08.2016 № 10.2-15/154-16. – К. : Держслужба, 2016.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ

Кіріленко Федір Олександрович – кандидат юридичних наук, заступник начальника управління медіакомунікацій міністра Департаменту організаційної-апаратної роботи Міністерства внутрішніх справ України;

Загорулько Андрій Петрович – заступник начальника управління стратегічного аналізу та прогнозування Департаменту організаційної-апаратної роботи Міністерства внутрішніх справ України;

INFORMATION ABOUT AUTHORS

Kirilenko Fedir Oleksandrovych – Candidate of Legal Sciences, Deputy Chief of the Division of Media Communications of the Department of Organizational Support to Ministry Apparatus of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine;

Zahorulko Anrdii Petrovych – Deputy Chief of the Division of Strategic Analysis and Forecasting of the Department of Organizational Support to Ministry Apparatus of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine;

Kirilenko.fedir@mvs.gov.ua